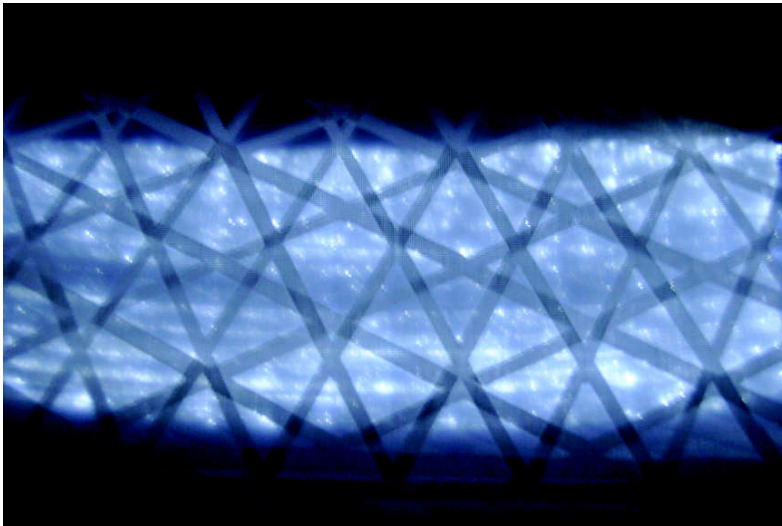

Papiermodel gelaagde patronen

Geweven sample met reflecterende/oplichtende patronen

Patronen en licht

ALEKSANDRA GACA - TEXTIELONTWERP
www.aleksandragaca.nl

INTERACTIEVE PATRONEN

Ruimte decoratie die van sfeer kan veranderen en afgestemd kan worden op de cultuur van de gebruikers

Tijdens de projectintrodactie werden een aantal ideeën gepresenteerd die als inspiratie zouden kunnen dienen bij het ontwerpen van vernieuwend architectonisch textiel. Bij de invalshoek 'Een ruimte die afhankelijk van de gebruikers van sfeer kan veranderen' kwamen direct beelden op. Beelden van een stilte- of gebedsruimte die geschikt zou zijn voor meerdere culturen. Uitgangspunt voor het ontwikkelen van een interactief patroon-idiom werd gevonden in Arabische motieven.

Driedimensionaal

Aleksandra Gaca is gespecialiseerd in de mogelijkheden van 3D-weefstoffen. In dit project is de stap gezet van een weefsel met een relatief korte 'scherptediepte' (enkele centimeters) naar een textiel product met een versterkte architectonische dieptewerking. Daarvoor werd eerst het driedimensionale begrippenkader nader onder de loep genomen. Termen als gelaagdheid, open/dicht, licht & schaduw leidden tot het basisidee van panelen of flexibele schermen die ten opzichte van elkaar verschoven of verplaatst kunnen worden. Wanneer er gewerkt wordt met semitransparante of uitgesneden stoffen in basispatronen ontstaat een doorzichtig patroonstelsel. Het uiteindelijke motief is dan afhankelijk van de precieze positie en afstand van de panelen onderling en het standpunt van de toeschouwer – een 'diafragma' werking.

Iraanse architectuur en Arabische patronen

Aleksandra Gaca was al langer gefascineerd door de oude Iraanse architectuur, Arabische motieven en hun constructies. Samengestelde lineaire patronen – horizontaal, verticaal, diagonaal – blijken een scala aan abstracte mogelijkheden op te leveren. Basis van alle Arabische patronen is een vierkant met 2 diagonalen en een cirkel. Vanuit de kruispunten worden telkens nieuwe verbindinglijnen toegevoegd, met als eindresultaat soms zeer ingewikkelde geometrische patronen. Vanuit deze inspiratiebron is de zoektocht naar patroontransities van start gegaan.

Overlappen en transitie

Voor haar textielontwerp koos Aleksandra uiteindelijk voor de 3 Arabische 'basislijnen' onder respectievelijk 30, 45 en 60 graden. Een aantal van deze driehoeksvormen werd in papier uitgewerkt om te kunnen experimenteren met verschuivingen en overlappen. Deze aanpak leverde verrassende open/dicht structuren op; een eindeloos spel van abstracte motieven. In de klassieke Arabische beeldtaal, maar evengoed in meer Westerse, modernistische plasticiteiten.

Integratie van kunstlicht

Bij het omzetten naar textiele gelaagdheden is (semi)transparantie het sleutelwoord. Bekende technieken daarvoor zijn lasercut en ausbrenner. Als achtergrond kan daglicht (raampartij) of een aangelichte wand worden gebruikt. Deze randvoorwaarde is echter niet altijd even constant. Bovendien kan een afgesloten gordijn of roomdivider soms gewenst zijn. Daarom is gekozen voor het ontwikkelen van een dichtgeweven eindlaag die zelf als lichtbron werkt en de transparante patronen van achteren aanlicht.

Twee opties zijn onderzocht in de vorm van proefstalen: 1. het gebruik van ledverlichting en 2. optische vezel. Led levert de mogelijkheid op om, computergestuurd, wisselende patronen te maken. Minpunt is de kostbare vervaardiging – de leds moeten met de hand bevestigd worden.

Optische vezel – inmiddels al veelgebruikt in kunst, mode en andere creatieve toepassingen – lijkt veelbelovend als het gaat om productie op industriële schaal. In het TextielLab van het TextielMuseum is dit idee verder uitgewerkt. In eerste instantie in handweefproeven met reflecterend monofilament dat dezelfde fijne structuur heeft als optische vezel.

Serie geweven samples met oplichtende/reflecterende patronen

Conclusie

Verschuivende geometrische patronen in transparante gelaagdheden bieden een goede mogelijkheid om de belevings sfeer van een ruimte aan te passen. Er kunnen Oosterse, maar evengoed Westerse patronen mee worden gemaakt, afhankelijk van de onderlinge positie van de patroondelen. Daarmee is bijvoorbeeld een stilteruimte heel eenvoudig aan te passen aan de culturele identiteit van de gebruikers, op een specifiek moment. De toepassing van kunstlicht in de vorm van een optische achtergrondlaag geeft verdieping van de sacrale belevingswaarde. Het concept heeft zeker een belofte voor verder onderzoek in zich. Dat betreft zowel de materialisatie van de constructie – schuifpanelen, gordijnen, rolgordijnen, etc. in textiel, papier of laminaat –, als de mogelijkheden die diverse lichtbronnen nog te bieden hebben. Einddoel kan zijn het samenstellen van een bibliotheek met cultureel herkenbare, iconische basispatronen – een idioom aan interactieve decoraties voor toepassing in de publieke ruimte.

CV

Textielontwerpster Aleksandra Gaca (1969, Polen) studeerde textiel en modevormgeving aan de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten, Den Haag. Zij is gefascineerd door de innovatieve mogelijkheden van driedimensionale weefstructuren. Veel van haar sculpturale constructies liggen op het snijvlak van kunst, design en ruimtelijke vormgeving. Conceptueel werk van haar is regelmatig te zien op vakbeurzen en tentoonstellingen.